

- al vanaf 1980 bezig voor een beter milieu -

Aan: Afdeling bestuursrechtspraak
van de Raad van State
Postbus 20019
2500 EA Den Haag

Ons kenmerk : SvD2401
Uw kenmerk : 202307369/1/R2
Trefwoord : Omgevingsvergunningen Fase 1 en Fase 2
Onderwerp : schriftelijke uiteenzetting hoger beroep Hoekstraat 14 Rijkevoort

Mill: 31 januari 2024

Geacht College,

Op 17 oktober 2023 heeft de Rechtbank Oost-Brabant ons beroep tegen de besluiten van het College van Burgemeester en Wethouders van de (toenmalige) gemeente Boxmeer gegrond verklaard (zaaknummers: SHE 20/2407 en SHE 21/957). Tegen deze uitspraak hebben Landbouwexploitatiebedrijf Cornelissen BV (hierna te noemen "Cornelissen"), Peeters-Van Rengs en Burgemeester en Wethouders van de gemeente Land van Cuijk (hierna te noemen "het College") hoger beroep ingesteld. U verzoekt ons naar aanleiding van de stukken een schriftelijke uiteenzetting te geven. Dat doen wij bij deze.

De Rechtbank overweegt terecht dat er een MER-plicht geldt.

De Rechtbank bespreekt in rechtsoverweging 5.1 t/m 5.7 van de bestreden uitspraak onze beroepsgronden tegen de omgevingsvergunning eerste fase (milieu, revisie). Wij kunnen ons vinden in het oordeel van de Rechtbank dat de aanvraag voor stal 3 moet worden beschouwd als de oprichting van een nieuwe installatie als bedoeld in bijlage A van het Besluit Milieueffectrapportage en dat om die reden sprake is van een uitbreiding van meer dan 3.000 vleesvarkens en dus van een MER-plicht.

In hun hoger beroep stellen het College en Cornelissen de MER-plicht ter discussie met de volgende argumenten, waarop wij hieronder reageren:

1. Stal 3 is in 2014 opgericht en in werking gebracht in overeenstemming met de vergunning van 2008.
2. De extra vergunde 1.800 vleesvarkens zijn vergund in twee vergunde lege ruimten en enkel deze uitbreiding is bepalend voor een MER-plicht.
3. De geplaatste maar niet vergunde combiluchtwater is geen reden voor een MER-plicht.
4. Een afwijkend gebruik is een grond voor handhaving, echter geen grond voor een MER-plicht.

Deze brief graag digitaal, onder vermelding van ons kenmerk, beantwoorden.

secretariaat:
Beerseweg 10
5451 NS Mill
www.mlv.nl

secretaris : Jan Reijnen
telefoon : 0485-451071
rek.nummer : NL85TRIO0197910130
e-mail : secretariaat@mlvc.nl

Ad 1: Wij bestrijden dat stal 3 in 2014 is opgericht en in werking gebracht in overeenstemming met de vergunning van 2008.

Het College stelt in zijn hoger beroep: *“Het staat vast dat de in 2008 vergunde stal 3 voor 2.160 vleesvarkens in 2014 is opgericht en in werking gebracht”* en verder geeft het College aan *“in de bestaande stal 3 mogen op grond van de omgevingsvergunning (eerste fase milieu beschikking) van 7 juli 2020 in twee op 17 december 2013 vergunde lege ruimten 1.800 extra vleesvarkens worden gehouden”*.

Wij bestrijden dat stal 3 in 2014 is opgericht conform de vergunning van 2008 voor 2.160 vleesvarkens. Uitvoerig hebben wij aangetoond in ons beroep van 31 augustus 2020 en de daarbij behorende aanvullende beroepen van 25 januari 2021 en 1 februari 2023, dat stal 3 direct is opgericht en in gebruik genomen voor meer dan 3.000 vleesvarkens. De Rechtbank heeft dit terecht bevestigd onder rechtsoverweging 5.3 t/m 5.6.

Stal 3 is in de eerste helft van 2014 opgericht en de door het College op 17 december 2013 vergunde lege ruimten zijn toen ook direct voor extra vleesvarkens ingericht. Nu bevestigt het College in zijn hoger beroepschrift dat deze twee oorspronkelijk lege ruimten een capaciteit hebben voor 1.800 vleesvarkens (wat wij onder punt 2 bestrijden). Verder stelt het College in de fase 2 vergunning, wat in de bestreden uitspraak wordt bevestigd door de Rechtbank onder rechtsoverweging 9.4, dat deze twee lege ruimten rechtmatig zijn ingericht voor het huisvesten van vleesvarkens.

Het College en Cornelissen hebben tegen dit oordeel onder rechtsoverweging 9.4 in de bestreden uitspraak geen beroepsgrond ingebracht, wat betekent dat zowel het College, Cornelissen als de Rechtbank, bevestigen dat in 2014 stal 3 niet is opgericht met 12 afdelingen voor 2.160 vleesvarkens, maar direct is opgericht met 14 afdelingen voor $2.160 + 1.800 = 3.960$ vleesvarkens.

In de bestreden uitspraak komt de Rechtbank dan ook terecht tot de conclusie onder rechtsoverweging 5.3 t/m 5.6 dat er voor stal 3 alsnog een MER-plicht geldt.

Verder zijn wij van mening dat de vergunning van 2008 niet in werking is getreden door het oprichten van stal 3 in 2014. In plaats van een voerkeuken en een opslagloods zijn er in deze stal immers twee afdelingen voor vleesvarkens gebouwd. Hierdoor is de vergunning van 2008 niet in werking getreden. Dit volgt uit uitspraak ECLI:NL:RVS:2020:3012 (rechtsoverweging 5.2), waarin uw Afdeling oordeelt dat de activiteiten bouwen en veranderen van een inrichting onlosmakelijk met elkaar samenhangen.

In de bestreden uitspraak stelt de Rechtbank onder rechtsoverweging 5.6 *“Het College had de volledige bezetting van meer dan 3.000 vleesvarkens in haar beoordeling moeten betrekken. In dat geval is sprake van een MER-plicht”*.

Door zowel het College als Cornelissen wordt de bezetting van stal 3 van meer dan 3.000 vleesvarkens niet bestreden. Deze bezetting van stal 3 sluit ook aan bij wat wij onder punt 6 van ons aanvullende beroep van 25 januari 2021 hebben gesteld:

Stal 3 is direct opgericht en in gebruik genomen met minimaal 3.752 vleesvarkens en mogelijk zelfs tot aan 4.629 (31 december 2014: 6.679 minus 2.050 vleesvarkens die vergund zijn in stal 1 en stal 2).

Ook hebben wij onder punt 6 van ons aanvullende beroep van 25 januari 2021 gesteld dat de oprichting van stal 3 ook inclusief uitbreiding van de capaciteit dient te worden beoordeeld ondanks het feit dat in onderdeel C-14 van het Besluit MER de term “capaciteit” niet wordt gehanteerd.

Bijlage bij het Besluit MER, Onderdeel A, punt 2:

oprichting van een inrichting: een **uitbreiding** van een inrichting door de oprichting van een nieuwe installatie;

capaciteit: een redelijkerwijs binnen afzienbare tijd voorzienbare **uitbreiding** van de capaciteit;

De begrippen **oprichting van een inrichting** en **capaciteit** gaan beiden over een **uitbreiding** van een inrichting en kunnen dan ook niet los van elkaar worden gezien. We concluderen dit ook uit uitspraak ECLI:NL:RVS:2016:482, waarin uw Afdeling onder rechtsoverweging 2.2 zegt:

“Daargelaten of, gelet op het voorgaande, bij de toepassing van categorie 14 van onderdeel C van de bijlage rekening kan worden gehouden met een redelijkerwijs binnen afzienbare tijd voorzienbare uitbreiding van het aantal varkens heeft de Rechtbank terecht geconcludeerd dat van een zodanige uitbreiding geen sprake is.”

In het vervolg van die rechtsoverweging onderzoekt uw Afdeling uitvoerig of er daadwerkelijk sprake zou kunnen zijn van een *redelijkerwijs binnen afzienbare tijd voorzienbare uitbreiding*, en concludeert dat daarvan in die situatie geen sprake is.

Uw Afdeling heeft in die uitspraak de toepassing van “capaciteit” niet op voorhand afgewezen bij onderdeel C-14. Wij vinden dat terecht.

Stal 3 is direct opgericht met een capaciteit van meer dan 3.000 vleesvarkens, zowel volgens het begrip **oprichting van een inrichting** als volgens het begrip **capaciteit**. In de bestreden uitspraak is terecht geconcludeerd dat er een MER-plicht is.

Ad 2: Wij bestrijden dat de extra vergunde 1.800 vleesvarkens zijn vergund in twee vergunde lege ruimten, en dat enkel deze uitbreiding bepalend is voor een MER-plicht.

Het College en Cornelissen geven in hun hoger beroep aan dat de in 2008 vergunde 12 afdelingen in stal 3 voor 2.160 vleesvarkens in 2014 zijn opgericht en in werking gebracht, dat er in de bestreden vergunning niets verandert aan deze 12 afdelingen en dat deze daarom niet meegeteld hoeven te worden voor een eventuele MER-plicht. De extra vergunde 1.800 vleesvarkens zijn, zoals het College in hoger beroep nu aangeeft, vergund in de twee op 17 december 2013 vergunde lege ruimten.

Wij bestrijden dat er op basis van deze motivatie geen MER-plicht zou zijn.

Als het al juist zou zijn dat er in de 2 lege ruimten 1.800 vleesvarkens zouden zijn vergund, wat wij bestrijden, dan nog behoren deze 2 lege ruimten tot dezelfde inrichting die in 2014 is opgericht en direct in gebruik is genomen voor 3.960 vleesvarkens, zoals onder ad 1 van deze uiteenzetting is gesteld.

Dat het College nu stelt dat er 1.800 vleesvarkens zijn vergund in de vergunde twee lege ruimten is ook onjuist. Ten eerste omdat Cornelissen geen vergunning heeft gevraagd voor 1.800 vleesvarkens in de 2 lege ruimten en ten tweede omdat 1.800 vleesvarkens houden in deze twee lege ruimten in strijd is met het Besluit houders van dieren.

Cornelissen vraagt het doorschuifstelsel aan

1.800 vleesvarkens in deze twee lege ruimten is niet gevraagd door Cornelissen en is door het College ook niet vergund in de bestreden vergunning. Uit bijlage 2 Milieuaspecten van de aanvraag van 4 september 2019 (**productie 1**) blijkt dat Cornelissen de biggen dubbel wil opleggen en wil doorschuiven naar andere afdelingen bij een gewicht van 50 kg:

In de nieuwe situatie worden in stal 3 vanuit het zeugenbedrijf aan De Walsert de biggen aangevoerd als ze ongeveer 16 kg zijn. In Hoekstraat 14 komen ze dan in grote groepen in stal 3, omdat er poortjes zijn tussen de hokafscheidings in de stallen kunnen de groepen hier als familie (meerdere gezinnen) bij elkaar blijven. Dit heet ook wel het dubbel opleggen. Aan een eenmaal gevormde groep gespeende biggen of gebruiksvarkens mogen volgens het Besluit houders van dieren namelijk geen varkens meer worden toegevoegd. In de beoogde situatie worden de dieren dan met het dubbele aantal (circa 30 dieren) per hok geplaatst en schuiven dan bij een lichaamsgewicht van 50 kg door naar een andere afdeling in stal 1 en 2 of een andere afdeling van stal 3. Hierdoor wordt de opleg van stal 3 hoger en worden de leefruimten beter benut. Doordat de dieren in grotere groepen gehouden

worden is dit ook geen probleem omdat de families dan bij elkaar blijven. Hiermee vormt Hoekstraat 14 ook een vaste schakel met het zeugenbedrijf aan Walsert 12. In feite is stal 3 in de beoogde situatie een voor- en afmeststal, waardoor er ook op enig moment meer dieren gehuisvest zijn. Bij de aanvraag wordt rekening gehouden met deze maximale dierbezetting en zijn de plaatsen gelijk gesteld met de dieren die dan aanwezig kunnen zijn.

Dit doorschuifstelsel is ook door de gemeente vergund, zoals blijkt uit de bestreden vergunning, pagina 17/71 Verandering inrichting:

De dierbezetting in stal 3 wordt verhoogd. De inrichtinghouder gaat werken middels het doorschuifstelsel. Dit wil zeggen dat een gedeelte van de gespeende biggen in stal 3 dubbel wordt opgelegd en op een gewicht van circa 50 kg wordt opgesplitst over de andere afdelingen in deze stal en stallen 1 en 2.

Volgens de milieutekening bij de bestreden vergunning zijn er per afdeling 12 hokken voorzien voor, zoals Cornelissen stelt, 15 vleesvarkens per hok: in totaal per afdeling dus $12 \times 15 = 180$ vleesvarkens.

Door het dubbel opleggen wordt dit 12×30 : 360 vleesvarkens per afdeling.

De vergunning van 2008 zag op 12 afdelingen $\times 180$ is 2.160 vleesvarkens.

In 2014 zijn er direct 14 afdelingen gebouwd en is de nieuwe methode van dubbel opleggen toegepast. Direct vanaf eind juni 2014 is stal 3 bevolkt tot aan 3.752 vleesvarkens, dit blijkt uit de Aerius-berekening en de accountantsverklaring (zie productie 12 en 13 bij ons aanvullend beroep van 25 januari 2021).

Als dit volgens de beschreven methode, het dubbel opleggen is gebeurd, dan zouden er in de 2 extra gebouwde afdelingen maximaal $2 \times 360 = 720$ vleesvarkens gehuisvest kunnen worden. De overige "dubbele opleggingen" vonden dan plaats in de 12 in 2008 vergunde afdelingen. Daardoor liggen dan $3.752 - 720 = 3.032$ vleesvarkens in die 12 afdelingen. Dus direct in 2014 is het vergunde gedeelte (12 afdelingen) van 2008 al in gebruik voor meer dan 3000 vleesvarkens.

In stal 3 zijn 8 afdelingen voorzien om dubbel op te leggen tot 50 kg en 6 afdelingen voor het verder afmesten van de dieren vanaf 50 kg. De 14 vergunde afdelingen voor 3.960 vleesvarkens, bestaan dus uit 8 afdelingen voor 360 en 6 afdelingen voor 180 vleesvarkens. Van de in 2008 vergunde afdelingen worden minimaal 6 afdelingen gebruikt voor het dubbel opleggen. Dit betekent dat de 12 in 2008 vergunde afdelingen in 2014 direct gebouwd zijn voor een capaciteit van $6 \times 360 + 6 \times 180 = 3.240$ vleesvarkens.

In de in 2008 vergunde 12 afdelingen zijn direct meer dan 3.000 vleesvarkens gehuisvest, t.w. minimaal 3.032 vleesvarkens. Het werkelijke aangetoonde aantal vleesvarkens op Hoekstraat 14 (zie productie 14 en 15 bij ons aanvullend beroep van 25 januari 2021) was 6.679 vleesvarkens. In 2008 waren stal 1 en stal 2 vergund voor 2.050 vleesvarkens, en worden stal 1 en stal 2 volgens de beschreven doorschuifmethode gebruikt voor vleesvarkens vanaf een gewicht van 50 kg. Hiervan uitgaande hebben er in de nieuwe stal 3 zelfs $6.679 - 2.050 = 4.629$ vleesvarkens gelegen eind 2014.

1.800 vleesvarkens in deze twee lege ruimten is in strijd met het Besluit houders van dieren
Volgens het Besluit houders van dieren, artikel 2.17, lid 2 onder c, gemiddeld gewicht van 30 tot 50 kg, dient de beschikbare oppervlakte per vleesvarken ten minste 0,50 m² te bedragen.

De bruto oppervlakte van de 2 lege ruimten is volgens de tekening bij de bouwvergunning van 13 juli 2010 (**productie 2**): $18000 \text{ mm} \times 9525 \text{ mm} \times 2 = 342.9 \text{ m}^2$. Zelfs bij deze bruto oppervlakte, wat niet de "beschikbare" oppervlakte is volgens art. 2.17 Besluit houders van dieren, mogen er maar maximaal $342,9 \text{ m}^2 : 0,50 \text{ m}^2 = 685$ vleesvarkens tot 50 kg in deze twee lege ruimten.

Zowel volgens de dubbel opleggen methode, als volgens het Besluit houders van dieren, is de stelling van het College onjuist dat er 1.800 vleesvarkens in de 2 lege ruimten zijn vergund.

In de uitspraak van uw Afdeling ECLI:NL:RVS:2004:AQ9957 onder rechtsoverweging 2.6.3 staat:

“Blijkens de stukken mogen echter niet meer dan 630 vleesvarkens in de inrichting worden gehouden, ongeacht of de varkens dubbel worden opgelegd”.

Hieruit volgt dat, of er wel of niet dubbel wordt opgelegd, het maximaal aantal dieren dat aanwezig mag zijn is het vergunde aantal, dus waar ze liggen in een stal maakt niet uit.

Stal 3 is in 2014 direct gebouwd en in gebruik genomen met een capaciteit van minimaal 3.752 en mogelijk zelfs tot aan 4.629 vleesvarkens, en waar ze gelegen hebben in stal 3 maakt niet uit. Dit aantal komt overeen met het nu vergunde aantal van 3.960 vleesvarkens. Dat er meer vleesvarkens zijn gehouden dan zijn vergund in stal 3, en deze stal 3 al sinds de ingebruikname medio 2014 tot op heden in strijd met de vergunning van 2008 in gebruik is, wordt door het College onterecht afgedaan als een handhavingskwestie. Het is zoals in de bestreden uitspraak terecht is gesteld onder rechtsoverweging 5.6: *“door illegaal te handelen de MER-plicht omzeilen”*. In 2014 is direct een stal opgericht voor meer dan 3.000 vleesvarkens.

Ad 3: De geplaatste, maar niet vergunde combiluchtwater is wel degelijk een reden voor een MER-plicht.

Door het College en Cornelissen wordt aangegeven dat de Rechtbank in de bestreden uitspraak de fase 2 beschikking bouwen intact had moeten laten omdat, zoals zij stellen, “er op grond van artikel 2.5 van de Wabo voor de activiteiten milieu en bouwen een vergunning in twee fasen kan worden aangevraagd en de onlosmakelijkheid, die volgt uit artikel 2.7 Wabo, dan op grond van artikel 2.5 lid 7 wordt doorbroken”.

Verder stellen het College en Cornelissen dat het bouwen van een luchtwater niets van doen heeft met een eventuele MER-plicht en het hier zelfs gaat om een “state of the art” combiluchtwater.

Wij vinden dat in het bestreden besluit terecht ook de fase 2 vergunning is vernietigd. Het door het college aangehaalde artikel 2.5 lid 7 van de Wabo maakt juist een uitzondering, t.w. *“met uitzondering van artikel 2.7”*; juist dit artikel 2.7 bepaald dat er wel degelijk met de onlosmakelijkheid rekening moet worden gehouden.

Verder geeft artikel 2.5 lid 4 Wabo aan: *“De beschikking met betrekking tot de tweede fase wordt niet eerder gegeven dan de beschikking met betrekking tot de eerste fase”*.

Dit betekent dat vanwege de vernietiging van de beschikking eerste fase op 17 oktober 2023, die vergunning geacht moet worden nooit in werking te zijn getreden en dan vervalt ook automatisch de tweede fase beschikking.

Verder willen wij wijzen op de uitspraak van uw afdeling ECLI:NL:RVS:2020:3012 (rechtsoverweging 5.2), waaruit volgt dat de activiteiten bouwen en veranderen van een inrichting onlosmakelijk met elkaar samenhangen. Er kan dan ook geen sprake zijn van een nieuwe omgevingsvergunning, wat ook volgt uit artikel 2.5 lid 8.

In ons aanvullend beroep (fase 1) van 25 januari 2021 en 1 februari 2023 onder de punten 1 en 5 hebben wij uitvoerig aangegeven waarom we vinden dat er een MER-plicht is als gevolg van een verminderde werking van de combiluchtwater, in vergelijking met de in 2008 vergunde enkelvoudige luchtwassers.

Deze verminderde werking van de combiluchtwater hebben we ook uitgelegd in onze beide aanvullende beroepschriften onder punt 6: C. MER-plicht voor ALLE vleesvarkens in stal 3 i.v.m. Wijziging stal 3 (Besluit milieueffectrapportage, Onderdeel A, punt 2, onder Wijziging). Onze conclusie is dat het omwisselen van een bedrijfszekere, enkelvoudige luchtwater voor een niet bedrijfszekere combiluchtwater op stal 3 een dermate grote wijziging is, dat de eerder vergunde 2.160 vleesvarkens ook daarom meegeteld moeten worden voor de MER-plicht. De ammoniakemissie stijgt minimaal met een factor 3 (mogelijk zelfs meer omdat de luchtwater niet bedrijfszeker is) voor deze eerder vergunde 2.160 vleesvarkens, en de gevolgen van deze emissiestijging moeten door middel van een MER-rapport nader worden onderzocht.

Het College spreekt in zijn hoger beroep ook zijn twijfels uit over de werking van de combiluchtwater door te stellen: *“hoogstwaarschijnlijk blijft de luchtwater ook bij een MER gehandhaafd”*.

Ook in de bestreden uitspraak staat onder rechtsoverweging 5.5: *Stal 3 is uitgerust met een andere (biologische combi)luchtwater dan de (chemische) water die is vergund met een lager rendement*.

Er is sprake van het direct groter bouwen van een stal voor meer dieren, met een combiluchtwater met een veel lager en ook nog eens een onzeker rendement, wat maakt dat ook hierom het terecht is dat in de bestreden uitspraak alsnog een MER-plicht is opgelegd voor geheel stal 3.

Uit de door het College en Cornelissen aangehaalde uitspraken van uw Afdeling, blijkt dat kleine wijzigingen in stalsystemen niet leiden tot een MER-plicht. Het betreft dan altijd wijzigingen in stalsystemen die minder ammoniakemissie tot gevolg hebben. Daarvan is hier echter geen sprake, hier is een ammoniakemissie toename vergund van 5.412,3 kg NH₃/j (vergund was in 2008: 1.888,5 kg, in de bestreden fase 1 vergunning 7.300,8 kg NH₃/jaar).

Uw Afdeling vindt het echter wel degelijk van belang als er een ammoniakemissie toename is die milieugevolgen kan hebben bij een wijziging van een inrichting, wat ook volgt uit de uitspraak van uw afdeling ECLI:NL:RVS:2015:3072 onder rechtsoverweging 6.1:

*De omgevingsvergunning is aangevraagd in verband met een wijziging van de inrichting, bestaande uit een uitbreiding van het aantal vleesvarkens en gespeende biggen, met aanpassing van het huisvestingssysteem van een aantal stallen. Het is deze wijziging ten aanzien waarvan het College dient te beoordelen of zij belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu kan hebben die nopen tot het maken van een milieueffectrapport. Daarbij dienen de milieugevolgen vanwege de inrichting in de reeds vergunde situatie als uitgangspunt te worden genomen. **Indien de wijziging er ten opzichte van de reeds vergunde situatie toe leidt dat de milieugevolgen vanwege de inrichting afnemen, althans niet toenemen, bestaat geen ruimte voor het oordeel dat de wijziging belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu kan hebben.***

*Vast staat dat de wijziging ertoe leidt dat de door de inrichting veroorzaakte geurbelasting ter plaatse van de woning aan de Heikant 5 afneemt van 17,7 naar 12,9 odour units per kubieke meter, dat de achtergrondbelasting ter plaatse van deze woning afneemt en dat ook de **emissies van ammoniak** en zwevende deeltjes (PM10) afnemen. **Gelet hierop is aannemelijk dat de wijziging ten opzichte van de reeds vergunde situatie leidt tot een afname van de milieugevolgen vanwege de inrichting**, ook wat het aspect volksgezondheid betreft, zodat niet kan worden geoordeeld dat de wijziging belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu kan hebben. Dat na de wijziging een overbelaste geursituatie blijft bestaan, hetgeen het College niet wenselijk acht, kan geen grond zijn om in het kader van deze procedure over verlening van een omgevingsvergunning voor de wijziging een milieueffectrapport te eisen en op die manier te bewerkstelligen dat in de inrichting verdergaande geurreducerende maatregelen worden getroffen.*

Het betoog faalt.

Ook het wijzigen van het huisvestingssysteem op stal 3 naar een niet bedrijfszeker werkend huisvestingssysteem met een lager rendement (85% ammoniakreductie) dan eerder was vergund (95% ammoniakreductie), maakt dat het aannemelijk is dat deze wijziging t.o.v., de eerder vergunde situatie leidt tot een toename van milieugevolgen vanwege de inrichting en er ook daardoor een MER-plicht is voor alle 3.960 vergunde vleesvarkens in stal 3. Dat er sprake is van een flinke toename aan ammoniakemissie en een toename van milieugevolgen vanwege de bestreden vergunning hebben wij aangetoond in ons beroep en aanvullende beroepschriften.

Ad 4: Een afwijkend gebruik is wel degelijk een grond voor een MER-plicht

Het College stelt dat de vergunde stal 3 in 2014 is opgericht en in werking is gebracht, en dat een afwijkend gebruik een grond voor handhaving is, echter geen grond voor een MER-plicht. Het College onderbouwt die stelling met de uitspraak van uw Afdeling van 9 maart 2011, ECLI:NL:RVS:2011:BP7155, dit omdat zo stelt het College, met de uitbreiding van 1.800 vleesvarkens de drempelwaarde niet wordt overschreden.

Uw Afdeling heeft echter terecht in diezelfde uitspraak die het College heeft genoemd, overwogen onder rechtsoverweging 2.6.3:

“er dient niet alleen gekeken te worden naar de drempelwaarden uit het Besluit mer, maar ook naar de factoren bedoeld in bijlage III van de richtlijn, die aanleiding kunnen geven tot het opstellen van een milieueffectrapport hoewel de drempelwaarden zoals genoemd in de bijlage bij het Besluit niet worden overschreden”.

Deze terechte visie van uw Afdeling, dat bij projecten niet alleen getoetst dient te worden aan de drempelwaarden uit het besluit MER, wordt ook gedeeld door het Europese Hof, zoals volgt uit het arrest van het Hof van 15 oktober 2009: ECLI:EU:C:2009:630, Punten 24 en 41:

24 *Bovendien volgt uit voormeld arrest Kraaijeveld e.a. en het arrest van 21 september 1999, Commissie/Ierland (C-392/96, Jurispr. blz. I-5901), dat de op grond van richtlijn 85/337 vastgestelde drempelwaarden juridisch niet moeten worden beschouwd als een harde, absolute grens. In het bijzonder dient rekening te worden gehouden met het cumulatieve effect van projecten, dat ertoe leidt dat daarvan een milieueffectbeoordeling wordt gemaakt, terwijl die elk voor zich beschouwd aan een beoordeling zouden zijn onttrokken. Om die reden is een wijziging van de Nederlandse regeling in procedure gebracht.*

41 *Wat het in punt 24 van onderhavig arrest vermelde en aan de rechtspraak van het Hof ontleende argument van het Koninkrijk der Nederlanden betreft, moet de uit deze rechtspraak voortvloeiende uitlegging, die ertoe strekt om de in punt 40 van onderhavig arrest in herinnering gebrachte hoofddoelstellingen van richtlijn 85/337 te doen naleven, worden bevestigd. Daarentegen kan de uitlegging die wordt gevolgd in de Nederlandse wettelijke regeling, volgens welke de krachtens richtlijn 85/337 vastgestelde drempelwaarden juridisch gezien een harde, absolute grens vormen, niet worden aanvaard.*

Het Europese Hof stelt dus dat een harde, absolute grens m.b.t. de drempelwaarden uit het Besluit MER juridisch gezien niet wordt aanvaard.

Het College gaat onterecht voorbij aan de plicht om verder de kijken dan alleen naar de drempelwaarden. Wij hebben in ons beroep en onze twee aanvullende beroepen voldoende argumenten aangedragen die aanleiding geven tot het opleggen van de plicht om wel degelijk een milieueffectrapportage te laten maken. Onze conclusie wordt ondersteund door de uitspraak van uw Afdeling ECLI:NL:RVS:2011:BP7155, rechtsoverweging 2.6.3 en het Arrest van het Europese Hof zoals hiervoor genoemd.

In de bestreden uitspraak staat terecht onder punt 3 opgenomen:

Op de locatie Hoekstraat 14 staan drie stallen (hierna: stal 1, 2 en 3). Stallen 1 en 2 aan de Hoekstraat 14 zijn uitgevoerd in afwijking van de revisievergunning van 20 juli 2004. In deze vergunning was voorgeschreven dat deze stallen zouden worden uitgerust met biologische luchtwassers.

Dat uitrusten met biologische luchtwassers op stal 1 en stal 2 is dus nooit gedaan, nooit is voldaan aan de in 2008 opgenomen vergunningsvoorwaarde 3.1.2 dat stal 1 en stal 2 emissiearm moeten zijn voordat stal 3 in gebruik genomen mag worden.

Onder rechtsoverweging 5.5 van de bestreden uitspraak is vastgesteld dat:

stal 3 illegaal in gebruik is sinds 2014, voor meer dieren is gebouwd dan is vergund en er is een luchtwasser geplaatst met een lager rendement dan is vergund.

Met als terechte conclusie onder rechtsoverweging 5.5:

Het bedrijf heeft hiermee jarenlang meer nadelige milieugevolgen veroorzaakt voor de omgeving dan door het bevoegd gezag is beoordeeld in de vergunning van 2008 en gehandeld in strijd met artikel 2.1, eerste lid, onder e, en artikel 2.3 van de Wabo.

Het gaat hier om een bedrijf dat moet voldoen aan de EU Richtlijn inzake industriële emissies (Rie): RICHTLIJN 2010/75/EU VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD van 24 november 2010, zoals blijkt uit bijlage 1 bij de Rie:

6.6. *Intensieve pluimvee- of varkenshouderij:*

a) met meer dan 40 000 plaatsen voor pluimvee;

b) met meer dan 2 000 plaatsen voor mestvarkens (van meer dan 30 kg), of

c) met meer dan 750 plaatsen voor zeugen

Artikel 8 RIE, 2010/75/EU Niet-naleving

1. De lidstaten treffen de nodige maatregelen om ervoor te zorgen dat de vergunningsvoorwaarden worden nageleefd.

2. In geval van een inbreuk op de vergunningsvoorwaarden, zorgen de lidstaten ervoor dat:

a) de exploitant de bevoegde autoriteit onmiddellijk op de hoogte stelt;

b) de exploitant onmiddellijk de nodige maatregelen neemt om ervoor te zorgen dat op een zo kort mogelijke termijn weer aan de voorwaarden wordt voldaan;

c) de bevoegde autoriteit de exploitant verplicht alle passende aanvullende maatregelen te nemen die volgens de bevoegde autoriteit nodig zijn om ervoor te zorgen dat weer aan de voorwaarden wordt voldaan.

Indien de inbreuk op de vergunningsvoorwaarden een direct gevaar voor de menselijke gezondheid oplevert of onmiddellijke en significante nadelige gevolgen voor het milieu dreigt te hebben, en zolang niet gewaarborgd kan worden dat overeenkomstig de punten b) en c) van de eerste alinea weer aan de voorwaarden wordt voldaan, wordt de exploitatie van de installatie, stookinstallatie, afval-verbrandingsinstallatie, afvalmeeverbrandingsinstallatie of het respectievelijke betrokken deel ervan opgeschort.

Op basis van artikel 8, lid 2 onder c en laatste alinea had het College Cornelissen moeten verplichten alle passende maatregelen te nemen om aan de vergunningsvoorwaarden te voldoen. Omdat dit niet is gebeurd had de exploitatie conform artikel 8, lid 2 moeten worden opgeschort.

De exploitatie van stal 1 en stal 2 had opgeschort moeten worden omdat de verplichte luchtwassers niet zijn geplaatst.

De exploitatie van stal 3 had op de eerste plaats opgeschort moeten worden omdat niet voldaan is aan vergunningsvoorwaarde 3.1.2 van de vergunning van 2008, op de tweede plaats omdat er een andere niet vergunde luchtwasser op stal 3 is geïnstalleerd en op de derde plaats omdat stal 3 direct voor meer vleesvarkens is opgericht dan was vergund.

Het gehele bedrijf had ook op basis van Rie, artikel 8, lid 2 sinds 2004 niet in werking mogen zijn, echter al die jaren vindt het College het prima dat het bedrijf sinds 2004 illegaal bezig is en noemt het nu onterecht een handhavingsskwesstie, die het maken van een milieueffect-rapportage overbodig maakt.

In 2014 is niet de in 2008 vergunde stal 3 opgericht en in werking gebracht met 12 afdelingen voor 2.160 vleesvarkens, inclusief een enkelvoudige luchtwasser. Direct is in 2014 een stal gebouwd met 14 afdelingen voor 3.960 vleesvarkens, inclusief een niet vergunde combiwasser, en in gebruik genomen voor minimaal 3.752 vleesvarkens (tot zelfs 4.629 vleesvarkens).

Het is dan ook onterecht dat het College stelt dat de in 2008 vergunde 2.160 vleesvarkens niet hoeven te worden meegerekend voor een MER-plicht.

In de bestreden uitspraak verwijst de Rechtbank terecht naar de uitspraak van uw Afdeling: ECLI:NL:RVS:2002:AE7749.

Wij onderschrijven de conclusie in de bestreden uitspraak onder rechtsoverweging 5.6 dat: *De uitleg van het College dat de stal nu eenmaal is gebouwd en in gebruik genomen en daarmee is opgericht zou tot gevolg hebben dat vergunninghoudster door illegaal te handelen de MER-plicht zou kunnen omzeilen.*

Ook de stelling van het College in zijn hoger beroep dat de vergunning van 2008 in werking is gebracht, is onjuist.

Wij hebben in ons aanvullend beroep van 1 februari 2023 op pagina 8 onder *Omgevingsvergunning 15 juli 2008 niet in werking*, gesteld dat de vergunning van 15 juli 2008 nooit in werking is getreden. Dit is niet door het College en Cornelissen weersproken.

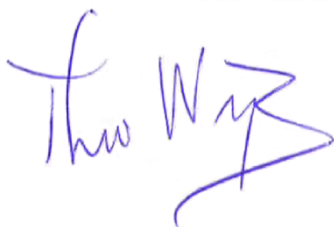
Doordat de vergunning van 2008 nooit in werking is getreden, dienen ook daarom de in 2008 vergunde vleesvarkens van stal 3 (2.160 vleesvarkens) te worden meegeteld voor de MER-plicht.

Conclusie

Wij zijn van mening dat de Rechtbank de omgevingsvergunningen fase 1 en fase 2 voor Hoekstraat 14 terecht heeft vernietigd, omdat er geen MER is uitgevoerd. De argumenten die het College en Cornelissen aandragen om aan te tonen dat het oordeel van de Rechtbank onterecht is hebben wij hierboven weerlegd.

Wij verzoeken uw Afdeling de uitspraak van de Rechtbank Den Bosch in stand te laten en zowel het hoger beroep van het College als het hoger beroep van Cornelissen ongegrond te verklaren.

Hoogachtend,

Theo Wijnhoven, voorzitter

Jan Reijnen, secretaris

ps: Gezien de voorgeschiedenis van deze zaak, deed de uitspraak van het College "het is een kwestie van handhaving" onze tenen krommen. Om die reden hebben wij in een aparte bijlage uiteengezet wat handhaving op Hoekstraat 14 inhield.